

Artikler i dette nummer

Svovl i økologiske sædskifter

Kamdyrkning af hestebønner

Økologisk landbrug i globalt perspektiv

Effekter af damp på ukrudt og mikroliv

Temasider om økologisk forskning

Kort nyt

Forside

Kamdyrkning af hestebønner

Af forsker **Jens Peter Mølgaard**, Afd. for Jordbrugsproduktion og Miljø, Danmarks Jordbrugsforskning

Økologisk kartoffeldyrkning plages af skimmelangreb, der typisk opstår som primærangreb fra smittede læggeknolde. Angrebet starter som pletter i marken, der langsomt breder sig. Smitten spredes til naboplanter ved direkte kontakt og regnplask. Senere på sæsonen opstår de sekundære angreb, der i løbet af få dage kan nedvisne hele marker.

Skimmel angriber typisk, når kartoflerne er i fuld vækst og knoldtilvæksten er på sit højeste – omkring 5-10 hkg pr. ha pr. dag! Så der er en stor gevinst i vente, hvis udviklingen af skimmel kan hæmmes.

Forsøg med samdyrkning

I FØJO II projektet **Carmina** undersøgte vi, om skimmelangreb kan forsinkes ved at etablere mellemafgrøder i kartoffelmarken. Vi valgte hestebønner som mellemafgrøde, fordi der er behov for proteinafgrøder i økologiske sædskifter, og fordi hestebønner kan fikserer kvælstof fra luften. Endelig regnede vi med, at hestebønnerne kunne dyrkes på kamme på samme måde som kartoflerne, hvilket forenkler den tekniske del af samdyrkingen.

Vi valgte at anlægge forsøget med fire rækker kartofler, fire rækker hestebønner, fire rækker kartofler, fire rækker hestebønner, osv. For hestebønners vedkommende forventede vi, at færre bladlus ville angribe, da det er velkendt, at værtsplanternes omgivelser kan forvirre de indflyvende insekter.

Fra samdyrkning til kamdyrkning

Antagelsen om at hestebønnerne ville dæmpe udviklingen af kartoffelskimmel i marken kunne ikke eftervises i forsøgene. I ét af de tre forsøgsår var der en statistisk sikker forsinkelse af skimmeludviklingen i de parceller, hvor kartoffelrækkerne var afbrudt af hestebønner. Men forsinkelsen var lille og uden praktisk betydning i forhold til kartofflernes vækst. Der var ganske lidt angreb af bladlus i hestebønnerne, både i de samdyrkede parceller og i hestebønner i renkultur. Derfor kan vi ikke konkludere om samdyrkning nedsætter antallet af bladlus.

Men hestebønnerne trivedes godt på kammene. Rigtig godt endda. Det fungerede fint at strigle og hyppes hestebønnerne på samme måde som kartofler. Vi konstaterede en kraftigere udvikling af rødderne og flere kvælstof-fikserende rodknolde under de hestebønner, som stod på kamme, i sammenligning med hestebønner på flad mark. Foreløbige målinger af kvælstof-fiksering tyder også på en gevinst ved kamdyrkingen. Hvad der er årsagen til dette, ved vi endnu ikke; men jorden i kammene er varmere, løsere og nok også mere luftig.

Kamme i fremtiden

På baggrund af forsøgene tror vi, at kamdyrkning kan være interessant ved dyrkning af andre afgrøder. Vi har allerede haft pilotforsøg i gang med majs, lupin og sojabønne. Projektet har medvirket til opstarten af et nyt projekt, hvor et af målene er at udvikle en såmaskine, der er specielt beregnet til at så på kamme. Når en prototype af denne kam-såmaskine er klar, vil vi anlægge yderligere forsøg, der belyser perspektiverne ved kamdyrkning i økologiske sædskifter.

[Om FØJOenyt](#) | [Arkiv](#) | [FØJO](#) | [Forside](#)